

Geen kunst en vliegwerk op het bedrijf van Groothalle

Biggensterfte aanpakken is een zaak van maatwerk

In 2018 lag de totale biggensterfte op het bedrijf van Henk Groothalle in Den Ham op 9,8 procent en dus onder de waarde van 10,5 procent die in 2009 door de Stuurgroep Bigvitaliteit als streefwaarde werd aangeduid. De zeugenhouder weet dit te bereiken zonder technische hoogstandjes en zonder extreme inzet van arbeid.

Biggensterfte is niet het belangrijkste speerpunt van het bedrijf van Henk Groothalle. „Ik wil met zo weinig mogelijk arbeid een goed resultaat behalen”, aldus de ondernemer. Dierenarts Rachel Cummins van De Oosthof Dierenartsen, die ook aanschuift bij het gesprek, zegt over het bedrijf in Den Ham: „Er wordt netjes gewerkt in de kraamstal en er

om de biggensterfte laag te houden.” Er worden volgens haar geen onrealistische handelingen, huisvesting of inzet van arbeid gevraagd om toch een lage biggensterfte te realiseren.

Specialisatie

Het bedrijf van Groothalle bestaat sinds

de keuze gemaakt om de 35 melkkoeien en het melkquotum te verkopen en erin te gaan met de zeugen. Het aantal zeugen ging van 50 naar 350; daarvoor was een nieuwe stal gebouwd. Ze hebben geen spijt van deze keuze al waren de eerste jaren, financieel gezien, niet zo makkelijk. Groothalle is ervan overtuigd dat het bedrijf niet meer zou bestaan

← Groothalle past split suckling toe in de kraamstal. Door de grotere biggen even apart te plaatsen in een ring krijgen de kleinere biggen ook de kans om voldoende biest op te nemen.

Er wordt een extraatje gegeven in de kraamstal en aan de gespeende biggen. In de kraamstal achtereenvolgens yoghurt, biggenkruimel en biggenkorrel. De gespeende biggen krijgen biggenkorrel met ccm.

zeugen niet hadden gemaakt. In 2006 kwam ook zoon Wouter in de vof; hij wil het bedrijf graag voortzetten. Wouter werkt twee dagen in de week buiten de deur. Op dit moment krijgt Henk op deze dagen ondersteuning via Abeos omdat hij rugklachten heeft.

Op het bedrijf wordt gewerkt met Topigs 50-zeugen. De zeugenhouder is tevreden met deze zeug. „Het zijn rustige, makkelijke zeugen met een goed uier en voldoende melk.“ Groothalle is het niet eens met het fokbeleid van steeds meer biggen en doet niet mee met de trend om over te schakelen naar bijvoorbeeld een Deense zeug. De dierenarts sluit zich hierbij aan door te zeggen dat de zeug bij de zeugenhouder moet passen. Cummins: „Je moet kijken wat je op het bedrijf hebt liggen. Als het goed is moet je niet willen veranderen. En je moet werken volgens de drie R'en.“ Al preferereert Groothalle de vijf R'en: „Rust, Reinheid, Regelmaat, Rendement en Rachel.“

Kraamstal prioriteit

De prioriteit van de zeugenhouder ligt in de kraamstal. Er wordt gebruik gemaakt van een 'gewoon' kraamhok

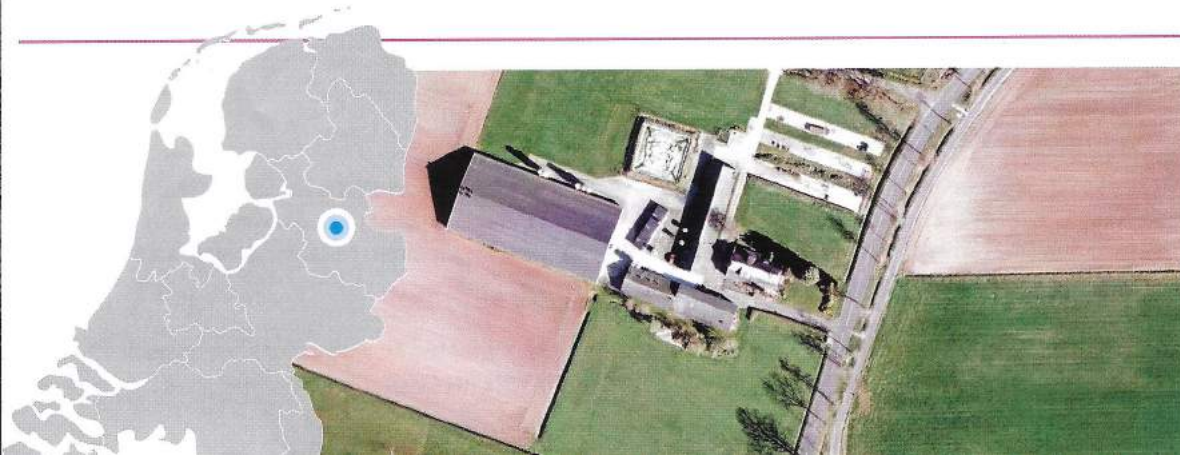
zonder balansvloer, vrijloop of andere aanpassingen. De zeugen liggen op een gietijzeren rooster en het biggennest is van kunststof met vloerverwarming. Op het moment van werpen zorgt Groothalle ervoor dat het biggennest warm en ingestrooid is en er een warmtelamp boven hangt.

In de kraamstal krijgen de zeugen een standaard lacto-voeder van CAV Den Ham. „Hiermee hebben de zeugen een prima melkvoorziening en ik zie geen zucht“, zegt Groothalle. Verder past de zeugenhouder split suckling toe door een ring in het kraamhok te zetten, waar de grotere biggen een paar uur apart gehouden worden zodat de kleinere biggen ook aan de beurt komen om biest op te nemen. Ook overleggen van biggen past Groothalle toe om de biggen evenveel kans te geven. Hij gelooft niet in het opvoeden van biggen bij een kunstzeug; dat vindt hij ethisch niet verantwoord. Bovendien verwacht hij niet dat de mester er blij van wordt. Een pleegzeug maken is af en toe wel nodig wanneer een zeug bijvoorbeeld niet voldoende melk heeft door een slecht uier of ziekte. Groothalle let goed op de conditie van de zeug. Toch zit hij laag in het voer. „Binnen de studieclub voer ik het laagste

aantal kilo's, 1.139 kilo per zeug per jaar.“ De dragende zeugen krijgen in de winter een mix van dracht 1- en dracht 2-voer en in de zomer alleen dracht 1-voer. In de dekstal voert Groothalle dracht 2-voer met extra dextrose. De dextrose voegt hij sinds vorige zomer toe en hierdoor heeft hij meer levend geboren biggen per zeug.

Biggensterfte

Ondanks de maatregelen die Groothalle neemt zijn er toch een aantal biggen die het niet redden. Van de biggen valt 9,8 procent uit in de kraamstal of in de weken na het spenen. In 2017 lag de gemiddelde uitval op Nederlandse varkensbedrijven op 13,3 procent. Ongeveer 8 procent van de biggen van Groothalle valt uit in de kraamstal. Daarvan houdt zeugenhouder bij waardoor biggen uitvallen. Ruim 38 procent van de sterfte in de kraamstal wordt veroorzaakt door doodliggen. Tweede oorzaak is een laag geboortegewicht. In deze twee categorieën is de sterfte in de meeste gevallen op de dag van de geboorte. Groothalle probeert doodliggen rondom het werpen wel te voorkomen. Wanneer de zeugen tijdens het werpen gevoerd

Resultaten 2018

- Aantal zeugen
- Levend geboren biggen
- Doodgeboren biggen
- Gespeende big/zg/jr
- Bedrijfsworpendex
- Afbigpercentage
- Lengte zoogperiode (dg)
- Sterfte tot spenen (%)
- Belangrijkste oorzaak sterfte:
 - Doodliggen (%)
 - Laag geboortegewicht (%)

Dierenarts Rachel Cummins van De Oosthof Dierenartsen over het bedrijf in Den Ham: „Er wordt netjes gewerkt in de kraamstal en er worden haalbare maatregelen genomen om de biggensterfte laag te houden.“

10

Checklist Bigvitaliteit

De ingevulde checklist Bigvitaliteit van Henk Groothalle staat op www.pigbusiness.nl. Daar vindt u ook een leeg document met protocollen.

worden, gaan de al geboren biggen apart in een ring zodat ze niet onder de zeug komen wanneer zij na het vreten weer gaat liggen.

In de kraamstal krijgen de biggen de eerste vier dagen Milkiwean Yoghurt in een bakje, daarna wordt overgeschakeld naar een biggenkruimel. Vanaf 14 dagen wordt speenkorrel gevoerd. Een jaar of drie geleden had de zeughouder ook last van vrij veel uitval door streptokokken. De uitval na het spenen liep op tot ongeveer 3,5 procent. Om dit te voorkomen is begonnen met het vaccineren van de zeugen met een autovaccin. De uitval na spenen ligt nu onder de 2 procent. Naast het autovaccin worden de zeugen ook gevaccineerd tegen PRRS, coli en APP. De biggen worden gevaccineerd tegen Circo en Mycoplasma. Het voorkomen van streptokokken is ook gerelateerd aan voer. Daarom krijgen de biggen de eerste 10 dagen na spenen, speenkorrel gemengd met ccm. Ook worden twee keer per dag een paar handjes ccm op de dichte vloer gegooid. „Als ze de eerste 14 dagen na spenen door zijn, dan gaat het daarna vanzelf”, zegt Groothalle.

Met de antwoorden uit de checklist Bigvitaliteit, waaraan ook De Oosthof

Dierenartsen heeft meegewerkt, kunnen zeughouders zien welke managementmaatregelen ze eventueel kunnen nemen om de biggensterfte op hun bedrijf te verlagen. „De checklist laat zien welke maatregelen succesvol waren op andere bedrijven. Het staat vol goede suggesties hoe je uitval kan aanpakken, maar ieder punt op de lijst staat op zichzelf; je moet je vooral niet verplicht voelen de hele lijst in te voeren op je bedrijf, dat is niet het doel van de checklist”, zegt Cummins.

Uitval laag

Tijdens het gesprek doorlopen Groothalle en Cummins de lijst met vragen. Veel van de vragen kan de ondernemer met 'ja' beantwoorden, wat betekent dat hij op dit punt geen maatregelen hoeft te nemen. Vragen die hij met 'nee' moet beantwoorden zijn onder meer de drie vragen over voeding, huisvesting en management van de guste en dragende zeugen. In het stukje 'opvang en adaptatie van de opfokzeugen' beantwoordt Groothalle twee vragen met 'nee'. Er vindt op dit bedrijf geen eigen opfok plaats en geen gewinning aan een box voor de eerste inseminatie. Ook onder

'management rond geboorte' staat een aantal keer 'nee'. Er zijn niet standaard tien controlerondes per dag rond de geboorte. En er is ook niet minimaal 9 uur per dag iemand aanwezig in de kraamstal. „Je loopt gewoon steeds even langs; de ene dag wat vaker dan de andere dag.”

Uit deze inventarisatie blijkt dat er een aantal punten zijn waarop Groothalle wellicht nog kan verbeteren. Maar als het goed is moet je niks veranderen. Op het bedrijf in Den Ham is de uitval laag; daardoor is het niet noodzakelijk om aan alle maatregelen uit de checklist te voldoen. Dierenarts Cummins wijst er verder op dat niet alle maatregelen die Groothalle neemt klakkeloos over te nemen zijn door andere varkenshouders om op hun bedrijven de biggensterfte te verlagen. „Het is niet 'one size fits all', maar maatwerk per bedrijf.”

Tekst: Joyce Cornelissen

Beeld: Susan Rexwinkel

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@pigbusiness.nl of tel. 0314 - 62 64 38

Steeds meer biggen

Groothalle is tevreden met de Topigs 50-zeugen. „Het zijn rustige zeugen met een goed uier en voldoende melk.” Hij is het totaal oneens met het fokbeleid van Topigs. „Het gaat om meer, meer en meer biggen. Maar als een zeug meer biggen werpt, zal je ook meer moeten doen om ze groot te brengen.” Afgelopen week had Groothalle een gelt die 22 biggen kreeg. Geen gejubel van deze varkenshouder want de helft ging dood. Meer biggen per worp betekent vaak ook meer uitval. Hij zet vraagtekens bij de rek van de baarmoeder. Dierenarts Rachel Cummins vult aan: „Bij grotere tomen gaat het vaak ook niet meer om het

toom.” Bij grotere tomen duurt het werpen van te lang, waardoor de laatste biggen doodgeboren worden. Inzet van oxytocine werkt soms ook rechts. „Wanneer er al voor de achtste big oxytocine gespoten wordt, is er kans dat de baarmoeder van de zeug de resterende biggen doodknijpt”, vertelt Cummins. Groothalle gaat uit van de zwaarte van de zeug. De zeugen op dit bedrijf worden niet ingeleid. „Wanneer de dracht klaar is dan komt het werpen vanzelf op gang.” De dierenarts heeft liever dat de zeugen ingeleid worden dan onder begeleiding werpen, dan wanneer ze zonder begeleiding worden. Maar inleiden van